ResearchGate

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: https://www.researchgate.net/publication/283325644

OKUL GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Research · October 2015

DOI: 10.13140/RG.2.1.2878.1524

READS

276

4 authors, including:

Mustafa Ayral

Milli Eğitim Bakanlığı

20 PUBLICATIONS **2** CITATIONS

SEE PROFILE

Nedim Özdemir

Ankara Directorate of National Education

7 PUBLICATIONS **0** CITATIONS

SEE PROFILE

All in-text references underlined in blue are linked to publications on ResearchGate, letting you access and read them immediately.

Available from: Mustafa Ayral
Retrieved on: 24 May 2016

OKUL GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİNİN GELİŞTİRİLMESİ*

Dr. Mustafa Ayral, Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdürü,
Nedim Özdemir, Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi Müdür Yardımcısı,
Şenol Demirhan, Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi PDR Bölüm Başkanı,
Ahmet Ünlü, Ankara Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi Rehber Öğretmeni.

ÖZET

Bu çalışmada, okullardaki eğitim öğretim ortamını olumsuz yönde etkileyen şiddet olaylarının azaltılması/önlenmesi amacıyla eğitim yöneticilerinin pratik olarak kullanabilecekleri bir ölçek geliştirmek amaçlanmıştır. Ölçek, ana kısım ve anket kısmı olmak üzere iki bölümden oluşmaktadır. Her bir bölümün maddeleri, alanyazından ve ilgili araştırmalardan yararlanılarak geliştirilmiştir. Ölçek taslağı, evreni Ankara İli Altındağ İlçesi olan 33 okulda uygulanmıştır.

Uygulanan ölçek verileri üzerinde açımlayıcı faktör analazi ve doğrulayıcı faktör analizleri yapılmıştır. Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin 30 madde ve altı boyuttan oluştuğu görülmüştür. Maddelerin faktör yük değerleri .333 ile .742 arasında değişmektedir. Tanımlanan 6 faktörün açıkladığı varyans % 46.14'tür. Ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı .885 çıkmıştır.

Doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre de, gözlenen değişkenlern t değerinin manidarlık düzeyi .01 düzeyinde anlamlı ve kikare/sd oranı 17,32 çıkmıştır. Bu değerlerin çıkmasındaki nedenin, örneklem büyüklüğü olduğu düşünülmektedir. Modelin uygunluğuna ilişkin bakılan ikinci değer RMSEA .049 çıkmış olup, modelin uyumunun iyi olduğunu göstermektedir. Öte yandan İyilik Uyum İndeksi (.94) ve Düzenlenmiş İyilik Uyum İndeksi (.92) olup, iyi uyuma sahip olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, standardize edilmiş RMR uyum indeksi .026 olarak hesaplanmış olup, .mükemmel uyuma karşılık gelmekte olduğu anlaşılmıştır. Öte yandan NFI'nin .96 ve CFI'nin .96 olduğu görülmüştür. İki indeksin de .95 üzerinde gerçekleşmesi uyumun mükemmel olduğunu göstermektedir. Tüm bu veriler ışığında modelin doğrulandığı söylenebilir.

Okul Güvenliği Ölçeği, beraberinde şiddet davranışı türleri, öğrenci profili özellikleri, şiddetin yaşandığı yerler ve zamanlar, destek alınan kişiler boyutlarını kapsayan anket de eklendiğinde, okullar tarafından kullanılabilecek bir ölçek olduğu düşünülmektedir.

GİRİŞ

Günümüz dünyasında şiddet, özellikle gençler ve çocuklar arasında giderek artan bir oranda görülmesi nedeniyle önemli bir toplumsal duyarlılığa yol açmakta ve ülkeleri, araştırma ve önleme çalışmalarına zorlamaktadır (BMM Araştırma Komisyonu Raporu, 2007, 20-23). Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) şiddeti, "kişinin bilinçli olarak kendisine, başkasına, bir gruba veya bir topluluğa karşı yaralama, ölüm, psikolojik zarar, gelişme geriliği ya da yoksunlukla sonuçlanan ya da sonuçlanma olasılığı olan, tehdit ederek veya gerçekten, fiziksel zorlama ya da güç kullanılması" olarak tanımlamaktadır. Tanım incelendiğinde, öne çıkan iki öge olduğu görülebilir: Birincisi, bu tür eylemlerin bilinçli, kasıtlı olarak yapılıyor olması, ikincisi, bu tür eylemlere maruz kalanların zarar görüyor olmaları. Bu haliyle şiddetin, gerek toplum yaşamında gerekse okul yaşamında, önlenmesi gereken bir olgu olduğu görülmektedir.

***Bu makale, 11-13 ylül 2014 tarihlerinde Konya'da düzenlenen V. Eğitim Yönetimi Forum'unda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.**

Sosyal öğrenme açısından psikolojik ve biyolojik faktörler, kişiyi şiddet içeren faaliyete eğilimli yapabilir, fakat kişinin şiddet eğilimini aktif hale getiren çevre faktörleridir. Dolayısıyla şiddet, potansiyeli bireyde olan, fakat tetikleyicilerinin, bireyin bulunduğu ortamlarda ve çevrede olan bir olgu olduğudur.

Şiddet, toplumsal yaşamın tüm alanlarında kendisini göstermektedir. Okullar da, şiddet olaylarının en çok yaşandığı, bu olayların medya aracılığı ile kamuoyunun gündemine taşındığı ve gündemi sürekli olarak meşgul eden alanlardan birisidir. Furlong ve Morrison (2000'den akt. Kızmaz, 2006, s.48), okulda şiddet kavramını, okul iklimi üzerinde olumsuz sonuçlar üreten, öğrencilerin öğrenme süreçlerine zarar veren, onların gelişimlerini engelleyen saldırgan ve suç benzeri davranışları tanımlayan bir anlamda kullanıldığını belirtmektedir.

Okuldaki şiddet, yarattığı olumsuz sonuçlar nedeniyle, güvenli ve huzurlu eğitim ortamına zarar vermekte, eğitim sisteminden beklenen yararın elde edilmesini engellemektedir. Güvensiz okul ortamlarının, eğitim programından beklenen yararların azalmasından da öte, öğrenci psikolojilerinin üst düzeyde bozulmalarına yol açabilecek durumlar yaratabildiğini gösteren araştırmalar vardır.

Okul ortamındaki şiddetin nitelenmesinde kullanılan sistematik, genelde şiddeti nitelemekte kullanılan sistematikle büyük benzerlik göstermektedir. Güvenli okul ortamı, öğrencilerin ve öğretmenlerin kendilerini fiziksel, psikolojik ve duygusal bakımdan özgür hissetmeleri olarak tanımlanmakta olup, okul güvenliği, okul ortamı ve çevresi ile ilgili bir sorun olarak görülmektedir (Wanat 1996'dan Akt.: Dönmez, 2001, s. 64). Okul güvenliğini olumsuz etkileyen faktörler, daha çok okulun kendi iç dinamikleri ile açıklanmaktadır ki, bunların başında okul iklimi gelmektedir. Okul iklimiyle ilgili olan ve okul güvenliğini etkileyen faktörler şöyle sıralanmaktadır (Gottfredson ve Gottfredson, 1985'ten akt.: Çalık ve diğ., 2009, s. 561; Sprague ve diğ., 2001 ile Welsh 2000'den akt.: Işık, 2004)**:**

1. Öğretimin etkisizliği ve dolayısıyla öğrenci başarısızlığı,
2. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun olarak öğretimin bireyselleştirilememesi,
3. Öğretim imkânlarının yetersizliği ve öğrencinin kendini kontrol etmesine yönelik imkânların yokluğu,
4. Öğrencilerin kuralların meşru olduğuna inanmamaları,
5. Öğrencilerin, okulda kuralların uygulandığına inanmamaları,
6. Tutarsız ve cezalandırıcı yönetimsel uygulamalar,
7. Okulun büyüklüğü,
8. Öğretim için kaynakların yetersizliği,
9. Disiplin sorunu olan okullarda kuralların açık olmayışı ve tutarsız bir şekilde uygulanması,
10. Öğrenci davranışlarına belirsiz ve dolaylı tepkiler verilmesi,
11. Öğretmen ve yöneticilerin, öğrencilerin yanlış davranışlarına ilişkin olarak görüş ayrılığına düşmeleri veya okul kurallarını tam olarak bilmemeleri,
12. Yanlış davranışların göz ardı edilmesi,
13. Öğretmen yönetici iş birliğinin zayıflığı,
14. Yöneticinin pasifliği.

Kızmaz da (2006, 58), okullarda meydana gelen şiddet davranışının önde gelen risk faktörleri olarak, düşük düzeydeki akademik başarı, okula olan bağlılık düzeyinin düşüklüğü, okul koşulları ve iklimi, çeteye katılmalar, gibi faktörleri saymaktadır.

Şiddet kavramı genel olarak nitelenirken, şiddetin kaynaklarının daha geniş yelpazede ele alınmasına karşılık, özelde okuldaki şiddet nitelenirken, kaynakların büyük ölçüde okul tabanlı olarak ele alındığı görülmektedir. Okullar, özellikleri nedeniyle, özel durumları ve ağır vakaları ayrı tutmak kaydıyla, şiddet potansiyeline sahip bireyleri, uygun iklimi, ortamı ve öğrenciye sunduğu olanakları sayesinde düzeltebilir ya da şiddet davranışlarının sergilenmesi bastırabilir, engelleyebilir. Tersi bir durumda ise, okullar şiddet potansiyeline dayalı olarak şiddet

davranışlarının çok fazla gösterildiği, hatta kalabalık akran grubu nedeniyle şiddet davranışlarının gösterilmesine katkı sağlanılan yerler olabilmektedir. Okuldaki şiddetin büyük ölçüde okul tabanlı olarak ele alınmasının nedeninin, okulların bu özelliği olduğu söylenebilir.

Yukarıda sayılan faktörlerin yanı sıra, öğrencilerin psikososyal özellikleri, yetiştikleri aile ortamları ve çevre, akran gruplarının özellikleri, yaş ve cinsiyetleri ve medyanın niteliği ile okul güvenliği arasında oldukça yüksek düzeyde ilişkilerin olduğu belirtilmektedir. Literatürde de, anılan faktörler ile okuldaki şiddet, zorbalık ve saldırganlık arasındaki ilişkilerin niteliği, derecesi, bunların öğrenciler üzerindeki etkileri üzerinde ağırlıkla durulmaktadır.

Kimi zaman farklı kavramlar olarak kullanılan şiddet, saldırganlık ve zorbalık kavramları, beslendikleri kaynaklar, türleri ve sonuçları itibariyle önemli ölçüde ortak yanlarının olması ve araştırma boyutunda her üç kavramın da benzer biçimde ele alınması nedeniyle, bu çalışmada şiddet adı altında tek kavram olarak ele alınmıştır.

Okul ve şiddet konusında ülkemiz okullarının durumunu tanılama amacıyla yapılan araştırmalar, okuldaki şiddeti en iyi niteleyebilecek ve çözüm yerleri ve yollarını gösterebilecek şekilde sınıflandırılmaya çalışılmıştır. Ülkemizde eğitim ortamlarındaki şiddeti tanılamaya yönelik çalışmaların genelde, şiddetin yaygınlığı, şiddetin türleri, şiddetin en sık yaşandığı yerler, şiddetin en sık yaşandığı zamanlar, şiddetin kaynakları, şiddetin yaş ve cinsiyetle ilişkisi, şiddetin SED ve aile ortamı ile ilişkisi, şiddet olaylarına karışanların ortak özellikleri, şiddet olayları karşısında tutum, okuldaki şiddet olaylarının olumsuz etkileri üzerinde durdukları saptanmıştır. (Kartal ve Bilgin, 2007; Kuruöz ve Koç, 2010; Kapcı, 2004; Uludağlı ve Uçanok, 2005; Yöndem ve Totan, 2011; Öğülmüş, 2007; Öğülmüş, 1995; TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, 2007; Yurtal ve Cenkseven, 2007; Kepenekçi ve Çınkır, 2003; Kartal ve Bilgin, 2008; Kartal ve Bilgin, 2009; Pişkin, 2007; Bulut, 2008; D. Origlia ve H. Ouillon, 1972'den akt: Onur, 1987; Şarlayan, 2010; Balkıs, Duru ve Buluş, 2005; Eşici, 2007; Çalık ve ark. 2009; Vural ve Koç, 2010; Aypay ve Durmuş, 2008; Çetin, 2007; Yavuz, 2009; Şarlayan, 2010; Eşici, 2007; Özen, 2010; Pişkin, 2002; Avcı, 2006; Vural ve Koç, 2010; Kuruöz ve Koç, 2010; Elmacı, 2010; Aypay ve Durmuş, 2008; Kapcı, 2004; Bilgiç ve Yurtal, 2009).

Okullarımızdaki şiddet olaylarının yaygınlığı, türleri, yeri ve zamanı, kaynakları, yaş, cinsiyet, SED ve aile ortamı ile ilişkisi, kişilik özellikleri, takınılan tutum ve olumsuz etkileri konularında, öneri üretebilecek bilgiler mevcuttur. Ancak, burada üzerinde durulması gereken nokta, birçok araştırmanın, bu boyutların yalnızca bir ya da bir kaçı üzerinde durduğudur. Doğal olarak, eğitim yöneticilerine sunulacak çözüm önerilerinin etkisi de, bu boyutlarla sınırlı kalacaktır. Oysa bir okul, eğitim bölgesi, ilçe ya da il düzeyinde şiddetle ilgili harekete geçmede, konunun her düzeyde ve tüm boyutlarıyla birlikte değerlendirilmesi zorunludur. Anılan boyutlar, incelenen bir şiddet olayının ele alınmasında mutlaka göz önünde bulundurulmalıdır. Bu sınıflandırma, "Şiddeti Araştırma Sistematiği" olarak adlandırılabilir. Bu sınıflandırmanın, önerilerin geliştirilmesinde kolaylık sağlayacağı düşünülmüştür.

Bu çalışma aracılığıyla, Altındağ İlçesinin Okul Güvenliği Stratejisi'nin hazırlanmasında, ilçe düzeyindeki şiddet olaylarının profilinin net olarak belirlenmesi gerekir. Çünkü, onlarca okul hakkında strateji geliştirmek, alandan elde edilmiş sağlıklı ve güncel verilerle mümkündür. Bu veriler aynı zamanda, her bir okulun güvenli okul ortamı açısından eksik, zayıf, yanlış yönlerinin; risk gruplarının, önceliklerinin, müdahale alanlarının belirlenmesini sağlayacaktır. Okuldaki şiddetin önlenmesinin can alıcı yanı, kendi kimliklerine sahip ve birbirine benzemeyen her bir okulun profilinin belirlenmesine bağlı olduğudur.

YÖNTEM

Bu araştırma, güvenli okul ortamı açısından il, ilçe, eğitim bölgesi ve okul yetkililerine okullarının genel bir görüntüsünü ortaya çıkarmak ve ilgililere ve yetkililere (İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, Okul Yönetimi, Öğretmenler Kurulu, Şube Öğretmenler Kurulu, OGYE) güvenli okul ortamarının sağlanması konusunda bilgi desteği sağlaması düşünülen bir ölçek geliştirmek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın Modeli

Araştırma, tarama modelinde tasarlanmıştır. Araştırmanın evreni, Ankara İli Altındağ İlçesi olup, örneklem olarak, 2011-2012 eğitim öğretim yılında Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezi'nin okullara önerdiği çalışmalar kapsamında, bu araştırmaya katılmak isteyen okullardan oluşmuştur. Araştırmaya 23 ilköğretim okulu, 1 özel eğitim ilköğretim okulu, 2 genel lise, 3 Anadolu lisesi, 2 meslek lisesi, 1 imam hatip lisesi, 1 özel eğitim meslek lisesi olmak üzere 33 okul katılmıştır. Katılan okulların tür, düzey ve sayıları, örneklem açısından yeterli bir sayıya ulaşıldığını varsaymaya yeterli görünmektedir.

Araştırmayla elde edilecek ölçek iki kısım olacak şekilde tasarlanmıştır. Ölçeğin ana kısmı olan birinci bölümde, okul ortamlarının genel bir değerlendirmesi yapılmak istenmiştir. Bu amaçla, okul güvenliği ile ilgili olarak okulda nasıl bir güvenlik algısının olduğu; okul güvenliği ile ilgili genel politikaların ve uygulamaların neler olduğu; okul güvenliğini sağlamaya yönelik olarak hangi uygulamaların yapıldığıyla ilgili bölümler oluşturulmuştur. Bu bölümlerle ilgili olarak maddeler yazılmıştır. Madde yazımında alanyazından ve ilgili araştırmalardan yararlanılmıştır. Ölçeğin ikinci kısmı olarak anket bölümü oluşturulmuştur. Anket bölümü de, okullarda yaşanan şiddet olayları ve derecesinin neler olduğu; şiddet olaylarına karışaların profilleri; şiddet olaylarının en çok yaşandığı yer ve zamanlar; şiddete uğrayanların kimden destek aldıklarını belirlemeye çalışan maddelerden oluşturulmuştur. Bu kısımdaki maddeler de yine alanyazından ve ilgili araştırmalardan yararlanılarak araştırmacı grubu tarafından geliştirilmştir. Okul Güvenliği Ölçeği ve anket kısmı, tek form halinde birleştirilmiştir.

Ölçek maddeleri Likert tipi üçlü derecelendirmeli yapıda hazırlanmıştır. Ölçekteki maddede yer alan ifadeye hiç katılmama durumu 0 puan ile, orta seviyede katılma durumu 1 puan ile, tamamen katılma durumu ise 2 puan ile puanlanmıştır. Ölçekteki iki madde olumsuz içerikli olduğundan, tersten puanlanmıştır. Madde ve boyut puan değeri 0 - 1 arasında olacak şekilde hesaplanmış ve yorumlar bu puan derecesine göre yapılmıştır. Veriler üzerinde SPSS programı ile yüzde ve frekans hesapları yapılmış; açımlayıcı faktör analizi uygulanmış ve güvenirlik katsayılarına bakılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi için de LİSREL 8.80 programı kullanılmıştır.

Araştırma ölçeği, örneklem grubunu oluşturan okullardaki yönetici, öğretmen ve diğer personelin (Memur, hizmetli, güvenlik görevlisi vb) tümüne uygulanmıştır. Öğrenci ve veli grubundan, okul içinde yansız bir örnekleme ulaşılmaya çalışılmıştır. Bunun için, öğrenci grubundan ilköğretimlerde 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerinden; liselerde ise, 9, 10, 11 ve 12. sınıf öğrencilerinden her şubenin şube öğrenci listesindeki 1., 5., 10., 15., 20., 25., 30., 35., 40., 45., 50. sırasındaki öğrenciye anket uygulanmıştır. Veli grubundan ise, anket uygulanan öğrenci velilerine uygulanmıştır. Araştırma ölçeği, 2011-2012 eğitim öğretim yılının II. döneminde, okullardaki şube rehber öğretmenleri ve rehberlik servislerinde görevli öğretmenler tarafından uygulanmıştır.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Araştırmaya katılanlara ilişkin sayısal bilgiler Tablo 1'de verilmiştir. Araştırmaya katılanların 73'ü yönetici, 838'i öğretmen, 3077'si öğrenci, 2616'sı veli ve 87'si diğer personeldir. Araştırmaya katılan öğrenci ve veli sayıları dikkate

alındığında, anket gönderilen velilerin büyük çoğunluğunun anketi doldurduğu görülmektedir. Bu durum, araştırmaya gösterilen özenin; okulların veli ile kurduğu bağın; velilerin okul çalışmalarına verdiği desteğin bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Tablo 1. Araştırmaya Katılanların sayısı

Okuldaki Görevi	Yönetici	Öğretmen	Öğrenci	Veli	Diğer Personel	Toplam
N	73	838	3077	2616	87	6691

Toplanan veriler üzerinde ölçeğin 30 maddelik ana kısmına SPSS 20 programıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmış olup, sonuçlar Tablo 2'de verilmiştir. Faktör analizi sonunda ölçek maddelerinin altı boyutta toplandığı görülmüştür. Tanımlanan 6 faktörün açıkladığı varyans % 46.14'tür.

Tablo 2. Faktör Analizi Sonucu

Total Variance Explained									
Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings			Rotation Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	7.435	24.784	24.784	7.435	24.784	24.784	3.240	10.801	10.801
2	1.776	5.919	30.703	1.776	5.919	30.703	2.959	9.864	20.665
3	1.306	4.355	35.058	1.306	4.355	35.058	2.327	7.755	28.420
4	1.203	4.009	39.067	1.203	4.009	39.067	1.902	6.338	34.758
5	1.108	3.693	42.760	1.108	3.693	42.760	1.859	6.198	40.956
6	1.015	3.384	46.144	1.015	3.384	46.144	1.556	5.187	46.144

Madde içeriklerine göre boyutlar isimlendirilmiştir. Ölçeğin boyutları ve her bir boyuttaki maddeler, Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Faktör İsimleri, Numaraları ve Faktör Yük Değerleri

Faktör İsimleri	Madde Numaraları	Faktör Yük Değerleri
Güvenlik Algısı	1, 10, 24, 30	.462 - .742
Genel Güvenlik Politikaları ve Uygulamaları	2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 29*	.344 - .739
Okul İçi Düzenlemeler	4**, 12, 13, 14	.589 - .717
Fiziki Mekân Düzenlemeleri	26, 27, 28,	.469 - .712
Öğrenciye Dönük Uygulamalar	11, 18, 19,20 21, 22, 23, 25	.333 - .644
Ziyaretçi Uygulamaları	15, 16, 17	.471 - .721

*29 numaralı madde .469 faktör yük değeri ile Fiziki Mekân Düzenlemeleri boyutunda çıkmış olmasına karşın, maddenin Genel Güvenlik Politikaları boyutu altında olması gerektiği düşünülmüş ve bu boyut altında ele alınmıştır. Genel Güvenlik Politikaları boyutu altındaki faktör yük değeri .297 çıkmıştır. **4 numaralı madde ise, .653 faktör yük değeri ile Genel Güvenlik Politikaları ve Uygulamaları boyutunda çıkmış olmasına karşın, maddenin Okul İçi Düzenlemeler boyutu altında olması gerektiği düşünülmüş ve bu boyut altında ele alınmıştır . Maddenin Okul İçi Düzenlemeler boyutu altındaki faktör yük değeri -.009 çıkmıştır. 30 maddeden oluşan ölçeğin Cronbach's Alpha güvenirlik katsayısı .885 gibi oldukça yüksek bir değerdedir (Tablo 4).

Tablo 4. Güvenirlik Analizi

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
.885	30

Sonraki aşamada ölçek verileri üzerinde doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. Okul Güvenliği Ölçeğinin doğrulayıcı faktör analizi için LISREL 8.80 istatistik programı kullanılmıştır. Sonuçlar Tablo 5'te verilmiştir. Araştırmaya katılan toplam 6 693 kişinin ölçek maddelerine verdiği yanıtlardan üretilen sonuçlara göre, ilk kontrol edilen değer, maddelerin (gözlenen değişkenlerin) t değerinin manidarlık düzeyi olmuştur. Buna göre parametre tahminleri, t değeri 2.56'yı aştığından .01 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Öte yandan analiz sonucunda elde edilen yol şemasında (Şekil 1) incelenen ilk değer p değeri olmuştur. Şekil 1'de görüldüğü üzere, p değeri .01 düzeyinde manidardır. Çokluk ve diğerlerine göre (2010), p değerinin manidar olmaması gerekir ama örneklemin büyük olması durumunda bu değerin manidar çıkmasının normal olduğu ifade edilebilir. Bu açıdan alternatif uyum indekslerinin değerlendirilmesi yoluna gidilmiştir.

Tablo 5. Okul Güvenliği Ölçeği Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Örneklem	Kikare	sd	Kikare/sd	p	RMSEA	GFI	AGFI	RMR	SRMR	CFI	NFI	NNFI
Genel *n* = 6693	6939.76	390	17.79	.000	0.050	0.94	0.92	0.027	0.046	0.96	0.96	0.95
İdareci-Diğ.Pers. *n* = 160	788.47	390	2.02	.000	0.080	0.75	0.70	0.043	0.085	0.92	0.86	0.91
Öğretmen *n* = 838	3165.50	390	8,12	.000	0.048	0.94	0.92	0.028	0.046	0.96	0.95	0.95
Öğrenci *n* = 3077	1584.82	390	4.06	.000	0.060	0.89	0.87	0.027	0.056	0.95	0.94	0.95
Veli *n* = 2616	3254.44	390	8.34	.000	0.053	0.92	0.91	0.029	0.050	0.96	0.95	0.95
İdeal Yapı	Mükemmel		< 2,5 - 3	> .05	< .05	> .95	> .95	< .05	< .05	> .95	> .95	> .95
	İyi				< .06 - .08	> .90	> .90	< .08	< .08	> .90	> .90	> .90
	Orta		< 5									

Uyumluluk için değerlendirmeye alınan ikinci uyum indeksi kikare/sd oranıdır. Kikare tek başına değerlendirilen bir istatistik olmadığı için serbestlik derecesi ile (sd) oranlanarak değerlendirmeye alınmış ve bu oran 17,79 olarak hesaplanmıştır. Kikare/sd oranının 3'ün altında olması mükemmel uyuma, 5'in altında olması ise orta derecede uyuma denk gelmektedir (Sümer, 2000 Çokluk v diğ., 2010). Çıkan değerlerden kikare/sd oranının düşük düzeyde uyuma karşılık geldiği anlaşılmıştır. Fakat kikare değerinin örneklem büyüklüğüne bağlı olarak yüksek değerde çıkma olasılığı, söz konusu araştırma örnekleminden etkilenebileceği ve bu bağlamda bu değere temkinli yaklaşılması gerektiği söylenebilir (Jöreskog & Sorböm, 1989; Hu & Bentler, 1995).

Modelin uygunluğuna ilişkin bakılan ikinci değer Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA) olmuştur. Bu indeks 0 ile 1 arasında çıkmakta ve 0 olması mükemmel uyuma işaret etmekte ve evren ile örneklem kovaryansları arasında fark olmadığını belirtmektedir (Çokluk ve diğ., 2010). Analizde bakılan RMSEA değeri .050 bulunmuştur. RMSEA değerinin .80'den küçük olması iyi uyum olduğunu göstermektedir (Browne & Cudeck, 1993).

Öte yandan, uyum için İyilik Uyum İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI) ve Düzenlenmiş İyilik Uyum İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Indeks, AGFI) değerleri incelenmiştir. GFI, modelin örneklemdeki kovaryans matrisini ne oranda ölçtüğünü gösterir ve örneklem varyansı olarak da kabul edilir. AGFI ise parametre tahminlerinin sayısı için GFI'nin geliştirilmiş bir türüdür (Çokluk ve diğ., 2010). GFI ve AGFI değerleri 0 ile 1 arasında değişir. GFI ve AGFI

değerleri sırasıyla .94 ve .92 olarak bulunmuştur. GFI ve AGFI değerlerinin .95'in üzerinde olması mükemmel uyuma, .90'nın üzerinde olması ise iyi uyuma denk gelmektedir. Buna göre GFI ve AGFI'nın iyi uyuma sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Evrene ait kestirimsel kovaryans matrisi ile örnekleme ait kovaryans matrisleri arasındaki artık kovaryans ortalamaları Artık Ortalamaların Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR) ve Standardize Edilmiş Artık Ortalamaların Karekökü (Standardized Root Mean Square Residuals, SRMR) değerleri 0 ile 1 arasında değişir ve 0'a eşit olması mükemmel uyuma işaret eder (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Standardize edilmiş RMR uyum indeksi .027 olarak hesaplanmış, .05'in altında olduğu için mükemmel uyuma karşılık gelmekte olduğu anlaşılmıştır.

Son olarak Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (Non-normed Fit Index, NFI) ve Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit İndex, CFI) indeksleri incelenmiştir. CFI, artmalı uyum indeksleri içerisinde yer alır. Bu indeks modelin uyumunu ya da yeterliliğini, değişkenler arasında hiçbir ilişkinin olmadığını varsayan temel bir modelle karşılaştırarak verir. CFI 0 ile 1 arasında bir değer verir ve 1'e yaklaşması mükemmel uyuma, 0'a yaklaşması ise uyumsuzluğa işaret eder. NNFI ise herhangi bir varsayıma dayanmadan bir karşılaştırma yapmaktadır (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2010). Brown da (2006), CFI değerinin .90 ve üstü olması gerektiğini belirtmiştir. **NFI'nin .96 ve CFI'nin .95** olduğu görülmüştür. . İki indeksin de .95 üzerinde gerçekleşmesi uyumun mükemmel olduğunu göstermektedir.

Tüm bu veriler ve tartışmaların ışığında modelin doğrulandığı söylenebilir. Okul Güvenliği Ölçeğinin, beraberinde şiddet davranışı türleri, öğrenci profili özellikleri, şiddetin yaşandığı yerler ve zamanlar, destek alınan kişiler boyutlarını kapsayan anket de eklendiğinde, okullar tarafından kullanılabilecek bir ölçek olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Avcı, Raşit, (2006), Şiddet davranışı gösteren ve göstermeyen ergenlerin ailelerinin aile işlevleri, öfke ve öfke ifade tarzları açısından incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, http://tez2.yok.gov.tr/ adresinden 25/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Aydın, İnayet Pehlivan, (2002). *Alternatif Okullar*, Pegem A Yayınları, Ankara.

Aypay, Ayşe ve Emine Durmuş, (2008), Zorba, Kendine Güvenen ve Zorbalıkta Kaçınan Tutumları Sergileyen Lise Öğrencilerinin İş Birliği Yapma Karakter Özelliği Açısından Değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* Yıl: 2008, cilt: 41, sayı: 2, 23-42; http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/40/837/10582.pdf adresinden 28/02/2011 tarihinde alınmıştır.

Balkıs, Murat, Erdinç Duru ve Mustafa Buluş, (2005). Şiddete Yönelik Tutumların Özyeterlik, Medya, Şiddete Yönelik İnanç, Arkadaş Grubu ve Okula Bağlılık Duygusu ile İlişkisi. *Ege Eğitim Dergisi,* Yıl:2005, Sayı:6, Dönem:2, Sayfa:81-97, http://www.pegem.net/akademi/makale_detay.aspx?id=9360 adresinden 15/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Bilgiç, Filiz ve Filiz Yurtal, (2009). Zorbalık Eğilimlerinin Sınıf İklimine Göre İncelenmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 2009, 5 (2):180-194, http://eku.comu.edu.tr/index/5/2/ebilgic_fyurtal.pdf adresinden 06/12/2010 tarihinde alınmıştır.

Brown, T. A. (2006). *Confirmatory Factor Analysis: For Applied Research*. NY: Guilford Press.

Browne, M. W., & Cudeck, R. (1993). *Alternative ways of assessing model fit. in K.A.Bollen and J.S.Long (Ed)., Testing Structural Models.* Newbury Park: Sage Publications.

Bulut, Sefa, (2008). Okullarda Görülen Öğrenciden Öğrenciye Yönelik Şiddet Olaylarının Bazı Değişkenler Açısından Arşiv Araştırması Yöntemiyle İncelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi,* Cilt: 8, Sayı: 2, Yıl: 8, Aralık 2008, http://www.efdergi.ibu.edu.tr/arsiv/cilt8_sayi2/cilt8_sayi2.pdf#page=27 adresinden 28/02/2011 tarihinde alınmıştır.

Çalık, Temel, Yaşar Özbay, Arif Özer, Türker Kurt ve Mehmet Kandemir, (2009), İlköğretim Okulu Öğrencilerinin Zorbalık Statülerinin Okul İklimi, Prososyal Davranışlar, Temel İhtiyaçlar ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre İncelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi,* Cilt:15, Sayı:60, Yıl:2009, Sayfa:555-576.

Çetin, Hicran, (2007). Öğrenci Ergenlerin Şiddete Yönelik Tutumları: Yaş ve Cinsiyete Göre Bir İnceleme. *Eğitimde Şiddet,* Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını, Ankara.

Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik: SPSS ve LISREL uygulamaları*. Ankara: Pegem Akademi.

Demirtaş, Zülfü ve Alpay Ersözlü, (2007). Okul Kültürü İle Öğrencilerin Şiddete Başvurma Davranışları Arasındaki İlişkiler. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi,* 2, (2007): 178-189; http://sosyalb.gop.edu.tr/4.sayi/demirtas.pdf, adresinden 06/12/2010 tarihinde alınmıştır.

Dunn, Martin, (1999). Critical Elements in School Security. American School & Universty, Vol.71, Issue.11, p. 13-16, den Akt.: Burhanettin Dönmez. Okul Güvenliği Sorunu ve Okul Yöneticisinin Rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi,* Yıl:7, Sayı:25, Kış, 2001.

Elmacı, Figen, (2010). Şiddet Eğilimi Olan Ergenlerin Duygusal Farkındalıklarının ve Duygularını Yönetebilme Becerilerinin İncelenmesi. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi,* http://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=5112 adresinden 15/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Eşici, Hasan, (2007). İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Temel İhtiyaçlarının Karşılanma Düzeyi ile Zorbacı Davranışları Arasındaki İlişki. *Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi,* 2007, http://tez2.yok.gov.tr/ adresinden 25/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Furlong, Michael ve Gale Morrison, (2000), "The School in School Violence: definitions and Facts", Journal of Educational and Behavioral Disordes, 8 (2), p.71-81, Akt.: Zahir Kızmaz. Okullardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi*, Mayıs 2006, Cilt:30, No:1, s. 47-70., http://www.ikinciadim.org/makaleler/siddetdavranisininkaynaklari.pdf adresinden 25/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Gottfredson ve Gottfredson (1985)'ten Akt.: Çalık ve diğ. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi,* Cilt. 15, Sayı. 60, Yıl. 2009.

Hu, L. & Bentler, P. M. (1995). Evaluating model fit. in Hoyle, Rick H. (Ed). *Structural equation modeling: Concepts, issues, and applications.* (pp. 76-99). Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications.

Jöreskog, K. G., & Sörbom, D. (1989). LISREL 7: *A guide to the program and applications* (Vol. 2). Chicago: SPSS

İçli, Tülin Günşen, (2002). Çocuk, Şiddet, Suç ve Medya. *Radyo ve Televizyonlarda Şiddet ve İntihar Haberlerinin Sunumunun Toplum Üzerindeki Etkileri Sempozyumu*, RTÜK Yayını, Ankara.

Kapcı, Emine Gül, (2004). İlköğretim Öğrencilerinin Zorbalığa Maruz Kalma Türünün ve Sıklığının Depresyon, Kaygı ve Benlik Saygısıyla İlişkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi,* yıl: 2004, cilt: 37, sayı: 1, 1-13, http://www.education.ankara.edu.tr/ebfdergi/pdfler/2004_1/1-13.pdf adresinden 25/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Kartal, Hülya ve Asude Bilgin (2007). İlköğretim Öğrencilerine Yönelik Bir Zorbalık Karşıtı Program Uygulaması: Okulu Zorbalıktan Arındırma Programı. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi,* 3(2):207-227, http://eku.comu.edu.tr/index/3/2/hkartal_abilgin.pdf adresinden 25/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Kartal, Hülya ve Asude Bilgin, (2009). İlköğretim Okullarında Görev Yapan Öğretmenler ve Öğrenim Gören Öğrencilerin Zorbalığa Yönelik Görüşleri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi,* Yaz 2009, 7(3), 539-562; http://www.tebd.gazi.edu.tr/arsiv/2009_cilt7/sayi_3/539-562.pdf, adresinden 06/12/2010 tarihinde alınmıştır.

Kartal, Hülya ve Asude Bilgin, (2008). Öğrenci, Veli ve Öğretmen Gözüyle İlköğretim OkullarındaYaşanan Zorbalık. *İlköğretim Online,* 7(2), 485-495, 2008, http://ilkogretim-online.org.tr/vol7say2/v7s2m18.pdf, adresinden 01/02/2011 tarihinde alınmıştır.

Kepenekçi,Yasemin Karaman ve Şakir Çınkır, (2003). Öğrenciler Arası Zorbalık. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi,* Yıl:2003, Sayı:34 Dönem:Bahar, Sayfa:236-253, http://www.pegem.net/akademi/makale_detay.aspx?id=737 adresinden 15/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Kızmaz, Zahir, (2006). Okulklardaki Şiddet Davranışının Kaynakları Üzerine Kuramsal Bir Yaklaşım. *C.Ü. Sosyal Bilimler Dergisi,* Mayıs 2006, Cilt:30, No:1, s. 47-70., http://www.ikinciadim.org/makaleler/siddetdavranisininkaynaklari.pdf adresinden 25/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Kuruöz, Mehmet ve Mustafa Koç, (2010). İlköğretim Öğrencilerinde Saldırganlık Düzeyi. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi,* http://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=5077 adresinden 15/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Origlia, D. ve H. Ouillon, (1972), Akt: Bekir Onur, *Ergenlik Psikolojisi*, Hacettepe TAŞ, Ankara:1987.

Öğülmüş, Selahiddin, (2007). Okullarda Şiddet. *Eğitimde Şiddet,* Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını, Ankara.

Özen, Dilek Şirvanlı, (2010) *Ergenlerde Akran Zorbalığına Maruz Kalmanın Cinsiyet, Yaş ve İçe Yönelim Türü Problem Davranışlar İle İlşkisi.* http://www.cogepder.org.tr/images/dosya/zorba.pdf, adresinden 29/11/2010 tarihinde alınmıştır.

Pişkin, Metin, (2007). Okullarımızda Yaygın Bir Sorun: Akran Zorbalığı. *Eğitimde Şiddet,* Ankara Milli Eğitim Müdürlüğü Yayını, Ankara.

Pişkin, Mustafa Ruhi, (2002). Televizyon, Şiddet İçerikli Haber Öyküleri ve Çocuk. *Radyo ve Televizyonlarda Şiddet ve İntihar Haberlerinin Sunumunun Toplum Üzerindeki Etkileri Sempozyumu,* RTÜK Yayını, Ankara.

Sümer, N. (2000). Yapısal eşitlik modelleri: Temel kavramlar ve örnek uygulamalar. *Türk Psikoloji Yazıları*. 3(6) 49-74.

Şarlayan, Zafer, (2010). Yönetici ve Öğretmenlere Göre İlköğretim Okullarında Şiddet Oluşumunun Nedenleri. *XVII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi,* http://www.pegem.net/akademi/kongrebildiri_detay.aspx?id=37304 adresinden 15/10/2010 tarihinde alınmıştır.

TBMM Araştırma Komisyonu Raporu, (2007) *Çocuklarda ve Gençlerde Artan Şiddet Eğilimi ile Okullarda Meydana Gelen Olayların Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan TBMM Araştırma Komisyonu Raporu,* MEB Özel Eğitim, Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara.

Uludağlı, Nilay-Pekel ve Zehra Uçanok, (2005). Akran Zorbalığı Gruplarında Yalnızlık ve Akademik Başarı ile Sosyometrik Statüye Göre Zorba/Kurban Davranış Türleri. *Türk Psikoloji Dergisi*, 2005, 20 (56), 77-92; http://www.turkpsikolojiyazilari.com/PDF/TPD/56/77-95.pdf adresinden 25/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Vural, Elife ve Mustafa Koç, (2010). Ortaöğrenim Öğrencilerinde Psikoaktif Madde Kullanım Düzeyi ve Şiddet. *XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, http://www.pegem.net/akademi/bildiri_detay.aspx?id=5080 adresinden 15/10/2010 tarihinde alınmıştır.

Wanat, Carolyn L., (1996). "éDefining Safe Schoolls" Journal for A Just & Caring Education, Vol.2, Issue.2, p.121-133, Akt.: Burhanettin Dönmez. Okul Güvenliği Sorunu ve Okul Yöneticisinin Rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, Yıl:7, Sayı:25, Kış, 2001

Yavuz, Nesim, (2009). İlköğretim 7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Şiddet Eğilimlerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*, İstanbul:2009

Yöndem, Zeynep Deniz ve Tarık Totan, (2011). Ergenlerde Zorbalık ve Stresle Başetme. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi eğitim Fakültesi Dergisi,* http://egitim.cukurova.edu.tr/efdergi/download/102.pdf adresinden 15/03/2011 tarihinde alınmıştır.

Yurtal, Filiz ve Fulya Cenkseven, (2007). İlköğretim Okullarında Zorbalığın Yaygınlığı ve Doğası. *Türk PDR Dergisi,* Yıl:2007, Sayı:28, Dönem: Eylül, Sayfa:1-13, http://www.pegem.net/akademi/3-4520-Ilkogretim-Okullarinda-Zorbaligin-Yayginligi-ve-Dogasi.aspx adresinden 15/10/2010 tarihinde alınmıştır.

EK 1. Faktör Analizi Sonuçları

Rotated Component Matrix[a]						
FAKTÖR ANALİZİ SONUÇLARI	Component					
	1	2	3	4	5	6
Okulumuzda_idareci_ve_ogretmenlerler_tarafindan	-.072	.100	-.042	.037	.115	.570
Okulumuzda_disiplin_mekanizmasi_duzenli_saglikli_islemektedir	.344	.329	.131	.342	-.077	.179
Ogrenciler_okula_gelirken_donerken_onlemler_alinmistir	.563	.034	.129	.090	.232	.250
Okulumuzda_ozel_guvenlik_gorevlisi_vardir	.653	-.142	-.024	-.009	.207	-.152
Okulumuza_ait_Okul_Guvenligi_Politikasi_ve_Kurallari_vardir	.739	.219	.113	.079	.024	-.014
Politika_ve_kurallar_herkes_tarafindan_bilinir	.658	.383	.089	.046	-.020	.008
Guvenligin_saglanmasinda_etkin_bir_isbirligi_vardir	.577	.344	.167	.153	.050	.004
Guvenlik_olaylari_derlenir_ve_degerlendirilir	.474	.423	.124	.097	.070	-.037
Ders_sirasinda_okul_giris_cikisinda_guvenlik_onlemler_alinmistir	.574	.043	.230	.072	.341	.109
Okulun_cevresi_guvenlik_acisindan_risklidir	-.002	-.108	-.007	.025	-.092	.742
Ogrencilere_sanat_kultur_spor_olanaklari_sunulmaktadir	.158	.611	-.006	.180	.019	.084
Okulumuzda_kamerali_guvenlik_sistemi_vardir	.146	-.027	-.007	.717	.131	.002
Okul_icindeki_tum_alanlar_yeterince_aydinlatilmaktadir	.034	.087	.215	.640	.158	.063
Ogretmenler_nobetlerini_etkili_bir_sekilde_tutmaktadirlar	.012	.271	.117	.589	.068	.046
Ziyaretci_giris_cikislari_kontrollü_yapilmaktadir	.140	.297	.073	.261	.471	.118
Okulumuza_gelen_yabancilar_kolaylikla_ayirt_edilir	.131	.151	.159	.123	.721	.002
Okul_bahçesine_insan_arac_girisi_kontrollü_yapilmaktadir	.240	.188	.157	.149	.664	.101
Ogrenciler_ders_disi_çalismalarla_kendilerini_ifade_ederler	.080	.644	.082	.056	.197	.068
Calisanlar_ogrenciler_hakkinda_gerekli_bilgilere_sahiptirler	.049	.527	.185	.026	.285	-.022
Siddete_basvuran_herkese_ayni_sürec_isletilir_ve_bu_bilinir	.177	.333	.376	.193	.188	-.097
Siddete_basvurabileceklerle_ilgili_calismalar_yapilmaktadir	.224	.452	.300	.117	.174	.026
Okul_guvenligini_saglamada_velilerle_isbirligi_yapilmaktadir	.287	.409	.303	-.005	.201	.066
Ogrencilerin_devamsizliklari_ciddi_takip_edilmektedir	.077	.215	.428	.369	.052	.056
Egitim_ogretim_acisindan_guvenli_bir_okul_ortamimiz_vardir	.216	.261	.332	.206	.151	.462
Ogrenciler_kendilerinden_beklenen_davranislari_bilmektedirler	.081	.414	.271	.138	.047	.185
Okula_verilen_zararin_gostergeleri_hemen_giderilmektedir	.116	.315	.505	.105	.034	.099
Okulun_sinirlari_okulu_cevreden_ayiracak_kadar_belirgindir	.066	-.095	.712	.236	-.009	-.042
Okulun_fiziki_kapasitesiyle_ogrenci_sayisi_uyumludur	.065	.153	.489	-.017	.190	.056
Okul_güvenliðini_saðlamada_yerel_kuruluþlarla_Emniyet_bel	.297	.170	.469	-.010	.266	.061
Okulun_bulundugu_cevre_okul_guvenligi_konusunda_duyarlidir	.158	.303	.323	-.002	.137	.473
Extraction Method: Principal Component Analysis. Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.						
a. Rotation converged in 8 iterations.						

Şekil 1. Okul Şiddet Profili Ölçeği Yol Şeması (n = 6693)

